

SUVANNON SEUTU



SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija



N:o 3 1978
HUHTIKUU



Neljä sukupolvea sakkolalaista sukua. — Alma Saarinen os. Nirkko-
nen on valokuvassa oikealla, vieressään tyttärensä Asta Kaasinen,
jolla on sylissään poikansa tytär Kati ja vieressään poikansa Kari
Kaasinen, sylissään poikansa Timo.



Rovasti Joonas Laurila muistelee seurakunnan toimintaa Sakkolassa

RAKKAAT SEURAKUNTALAISENI

Apostoli Paavali käyttää usein kirjeissään sanontaa: "Minä kiitän Jumalaa teidän tähtenne." Ja "Minä kiitän Jumalaa joka kerran kuin teitä muistan."

Tämän kautta hän neuvoa meitä kuinka meidän on kiitollisuutemme osoitettava.

On kiitettävä Jumalaa siitä mitä toistemme kautta olemme saaneet. Tunnen kiitollisuutta Jumalaa kohtaan teidän tähtenne rakkaat seurakuntalaiset, sekä teidän tähtenne, jotka olette nyt mukana tässä tilaisuudessa, että niiden, jotka ovat täältä poissa. Olette kantaneet minua esirukouksin, rohkaisevin puhein ja rakkaudesta lähtenein teoin. Monet teistä ovat olleet työtovereitani kotien ulkopuolellakin, kuten pyhäkoulunopettajien suuri joukko, nuorisotyöntekijät ja puhujina esiintyneet maallikkoveljet. Kaikkien seura-

kuntalaisten kodit ovat olleet avoinna kirkon julistustyölle. Olette hyvin hoitaneet pappejanne. Olen nukkunut kodeissanne, kylpenyt saunoissanne, syönyt leipääne, vieläpä saanut kotiinkin vieta-väksi.

Erittäin muistan kiitollisuudella niitä miehiä, jotka ovat olleet kanssani jakamassa vastuuta seurakunnan asioiden hoidosta, kirkkohoitokunnan kolmikkoa: Mikko Pekkasta, Juho Kekkiä ja Edvard Raaskaa. On ollut siunattu asia, että seurakuntamme johdossa tänä vaiherikkaana aikana ovat olleet nämä miehet, joissa lämpimään kristillisyyteen on yhtynyt niin huomattava määrä kokeneisuutta ja asiantuntemusta sekä kunnallisessa, että seurakunnallisissa asioissa. Heidän asiantuntemuksensa suuriarvoisuus on tullut näkyviin erittäin seurakunnan raha-asioiden hoidossa ja rakennustoiminnassa Sakkolassa.

Muistan myös kiitollisuudella

Mannerheim-liiton Sakkolan osaston johtokunnan jäseniä, jotka ovat olleet yhdessä vaivaa näkemässä: Opettajatar Selma Kankusta, nti Anni Paavilaista, rouvia Eija Lehmusvuori, Iida Pekkanen, Toini Valkonen ja Martta Paukku, neiti Selma Haikonen, joka samalla kirkkoherranviraston kanslia-apulaisena on tunnollisena työntekijänä ollut minulle suureksi avuksi seurakunnan hoidossa, sekä tireht. Lehmusvuorta ja maanvilj. Raaskaa.

Jos ryhtyisin luettelemaan henkilöitä, joilta perheeni ja minä olemme saaneet suurta ystävällisyyttä muodossa tahi toisessa, olisi minun lueteltava kaikki tässä juhlassa olijat ja lisäksi paljon muita.

Kaikille pyydän vaimoni ja minun omasta puolestani lausua sydämellisen vilpittömän kiitoksemme.

Herra olkoon kaikkien teidän kanssanne.

Antti Kuisma

Haitermaa, kotikyläni

Oheinen valokuva ei välittömästi liity otsikkoon eikä sen aiheeseen mutta puolustanee silti paikkaansa siihen liittyen, sekä muistoihin niiltä kasvukauteni ja nuoruuteni vuosikymmeniltä, jotka sain elää syntymäkylässäni ja joiden muistojen keriymää yritän saada tämän oman lehtemme palstoilla puretuksi.

On kulumassa helmikuu v:nä 1978 ja silloin tämä muisteloitteni siirtäminen kirjalliseen muotoon sai alkunsa. Tämä helmikuu on samalla se kuukausi jolloin isäni syntymästä tulee kuluneeksi 100 vuotta. Äitinikin oli syntynyt helmikuussa ja vuoden kuluttua täyttyy siitäkin ajasta 100 vuotta. Ei ole siis ihme, että muistot heräävät eloon helmikuussa näin vuosien ja vuosikymmenien takaa ja asettavat velvollisuuden niistä kirjoittamaan.

Valokuva on vuodelta 1911 ja kuvassa ovat vasemmalta: Antti Kuisma, Liisa Kuisma os. Pitkänen, Anni Kuisma os. Naskali, Antti Kuisma, Anna-Liisa Kuisma ja Juho Kuisma, joista sylissä istuva Antti Kuisma on ainoa vielä elossa oleva henkilö.

Tämä kuva toi mieleeni paljon muistoja isovanhempieni ja sitä aikaisempien sukupolvien ajoista, joista nyt haluan kertoa.

Äijältäni perintönä saatu kotitalamme oli hänen omistukseensa tullut iso-jaossa, joko veljensä Matin ("Huima Matti") kanssa yhteisesti tahi jo silloin jaettuna. Asumaan asetuttiin kumminkin samaan pihapiiriin ja rakennusten välistä mahtui kulkemaan vain ajotie pellolle.

Tähän näin lähekkään asumiseen oli totuttu jo Setälöismäellä,

siellä Kivikko-ojan tuntumassa, jonka asuinpaikan nykypolvi muistaa koko kylän yhteisen "Mat-se-dän" ja myöhemmin "Sihkeriön Arvin", Arvi Kuisman kotipaikkana. Täällä asuttiin niin lähellä toisiaan, että navetan katotkin oli rakennettu "limittäin" eri korkeuteen ja näin seinät lähimmäksi toisiaan ja näin ehkä siksi, että säästyivät peltoa viljelykseen.

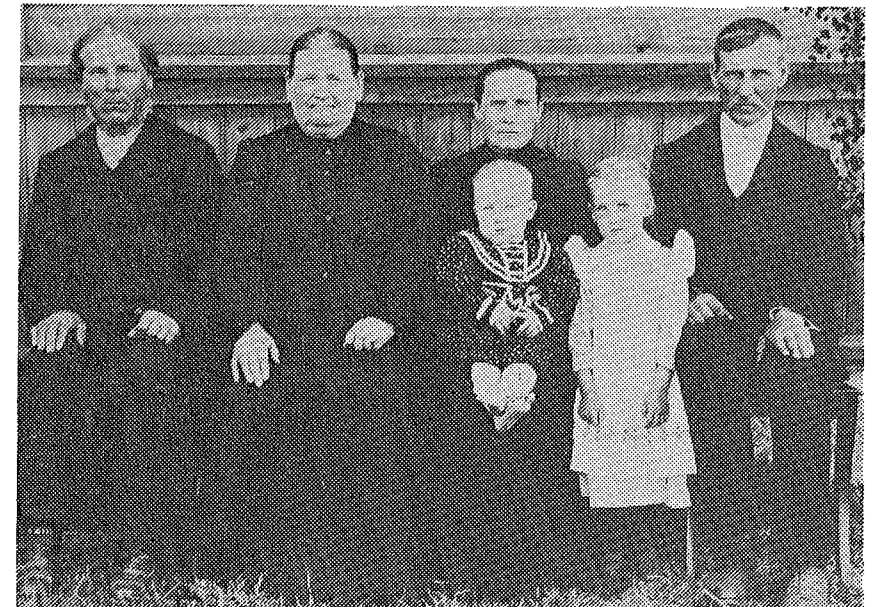
Sukumme asumisesta tässä asuinpaikassa ja suvun jakautumisesta muistan kerrotun, että minun "äijäni äijässä" sukumme samaistuivat. Veljekset Simo (Sihkeriön Simo), Pekko, joka muutti Räisälään v. 1921 ja yhteinen Mat-setä olivat samaa Kuisman sukua. Olivatko nämä veljekset "Äijäni", isoisäni, serkkuja tai pikku-serkkuja, en ole varma, sillä tämä asia on jo hämärtynyt muististani pois, mutta samaa sukujuurta ollaan. Ja miksi en haluaisi olla? — Kasvoihan Simo Kuisman pojista koko Suomessa tunnettuja kansalaisia.

Antista tuli kansanedustaja

useaksi vaalikaudeksi ja Eemelistä ja Arvista kansainvälisen tason kilpahihtäjiä.

Sukupolvesta toiseen muistitietona siirtyneen kertoman mukaan oli kauan sitten Haitermaahan siirtynyt Kuisman perhe Jääskestä ja asettui asumaan kylän kuulun vesilähteen lähelle Alamäellä. Näin kaikki kylässä asuneet Kuismat ovat samaan sukuun.

Edellä kertomastani tulee mieleeni, tekstistä poiketen, ihmiskunnan yhteyttä todistava tapaus: Kainuussa, isossa maalaispitäjässä kertoi opettaja-ystäväni asuneen paljon Korhosia, jopa niin paljon, että yksin Kusti Korhosia olisi ollut 1500? — Näistä Korhosista eräs emäntä meni kunnanlääkärin vastaanotolle ja jo kättelyssä tuli esiin nimi Korhonen — Korhonen, johon emäntä ilostuen lisäsi: — Taijamma ollakin sukulaisia? — Lienettäkö häntä? Ehkä Aatamin kautta, murahti lääkäri. Siitäkös emäntä riemastui päivittelemään: — No, sitä en oo tähän päivään



mennessä tiennytkään, että itse Aatamikin oli jo Korhonen!

Iso-vanhempani elivät, näin on kerrottu, säästävää ja koettivat elää taloudellisesti kaikessa. Heidän mielestään ei etunimiäkään tarvita kuin kaksi kummallekin sukupolvelle ja näitä kahta vuorottelemalla hyvin selvitään sukupolvesta toiseen. Nykyisin "säästäväisyys" on melkein kirosana, sitä on vältettävä käyttämästä elämästä? Tuhlaavaisuus on yltyntä kaikilla aloilla, jopa etunimissään... Äijäni oli luonteeltaan tasainen ja harkiten töissä ahertaja. Hän oli myös kotitarpeiksi puuseppä, joten huone-talous- ja työkalut olivat kotoista tuotetta. Hänen nikkaroimansa sänky, nuorikon taloon tuotuaan tehty, palveli vaatehuoneessa kesäisenä nukkuma paikkana pitkään hänen kuolemansa jälkeenkin. — Isäni oli vastaavan huonekalun teettänyt "nikkari Surinilla". — Puusepän taito äijäni jälkeen jatkui suvussamme voimakkaimpana Mikko-sedässäni. Hän teki kaikki rakennukset, "kapustat ja kopel-jakut" itse, taidoistaan kiittävän arvostelun naapureiltaan. Tehtyään kotiini aittarakennuksen, niin siitä antoi "Juhanlois-ukko" arvostelun: — Kyl tuo Mikitsä tekkyö seiniä, ni siin tulluo hyvyiä, nurkatki on ksel turvotettu!

Muistikaudellani äijäni askartelut rajoittuivat pääasiassa halon ja pilkeitten tekoon pihapiirissä.

Milloin hän teki kävelymatkoja pihapiiriä kauemmaksi, otti hän minut, "vunukkansa", mukaansa. Koskaan ei tarvinnut itkun voimalla mukaan kiukutella, kuten Kiviniemen markkinoille mukaan päästäkseen sai monesti tehdä. Kiukua lisäsi silloin vielä, se, että aikuiset naureskellen sanoivat: — Ei itku auta markkinoilla! — Sannon lienee alun perin ollut verrannollinen, mutta minuun kohdistuen kirjaimellinen. Harmia lisäsi vielä se, kun Pekon-Tauno, ikäiseni, pääsi mukaan ja minä en pääsyt.

Pysyvimpiä muistoja mielessäni on pääsy äijäni mukana katsomaan Hiitolan — Raasulin rautatien tekoa, joka silloin oli edennyt Santamäkeen saakka ja lähestyi kotikylääni. Matka sinne suuntautui tietenkin kävellen, Siprolan kautta Voloskan tietä Suurenkankaan poikki. Kesäinen päivä oli helteinen, mutta matka taittui joutuisasti, kun pieni käteni oli turvallisesti äijän karheassa kourassa, helpeet vain kiusallisesti pistelivät pienen pojan paljaisiin jalkapohjiin. Siihen aikaan lienevät nämä helpeet, petäjän neulaset, olleet terävämpiä kuin nykyisin? — Suvannon rantaan mennessä, vaikka varpaat kippurassa kuinka keveästi koetti juosta, oli välillä pysähdyttävä niitä jalkapohjista pois "nappimaan". — Matkamme päätysteeseen Suurenkankaan poikki kuitenkin päästiin ja perillä au-

ennut näky, josta kumu kuului jo kauas, ennenkuin mitään oli näkyvissä, sai unohtamaan kaikki vaiivat matkalla.

Toisinaan taas pääsin mukaan jo mainitsemalleni Suvannon rannalle suuntautuneelle kävelyretkelle. Mitä ne todella olivat 4—5 vuotiaan pojan mielestä...? — Näiltä "rantareisuilta" on paljon muistoja mielessäni. — Siellä äijäni naputteli minulle joskus papujillin ja toisinaan esitteli luonnon ihmeitä. M.m. vanhaa Suvannon rantaviivan paikkaa, joka oli pellolla ennen rantahakaa ja polkumme vierelle osuvia viljalajeja, kerran rantalepikossa näkemämme käkilinnunkin.

Äijää, ja kanssaan eloa kotona ja kotipiirissä en voi unohtaa... Niinpä olivatkin kaipauksen kyyneleet herkässä, kun ajallismatkammetie erkanivat äijän kuoltua 65-vuoden iässä joulukuussa 1918. Hän sairasteli useamman kuukauden jotain reisilihaksissa olevaa "ajosta". Lienee sairauteen liittynyt muutakin, josta pikkumies ei saanut tietoa. Vuoteeseen se kuitenkin sitoi sairastelijan, josta isäni usein nosti hänet tuvanpenkille istumaan. Kantaen vei saanaankin viikottain. Naapurien tarinointituokioiden jälkeen kehoittellessa äijääni kylälle mukaansa, hän laushti: — Miks ei? Kyl suu sannuo, jot lähetää pois, mut istumapää (josta hän kyllä käytti kansanomaisempaa nimitystä) sannoo, ollaa täs. Näin osoittaen toisille, että ei ole voimia lähteä mukaan.

Äijän hautaus oli minulle mieltä värisyttävän herkkä ja liikuttava tilaisuus. Itse hautauksesta muistan sen, kuinka männyn runkoon nojaten ja hautaan katsoen, kyynelini "morosenaan" tippuivat "röksähattuuni", jota kaksin käsin hyppysissäni pitelin.

Hautajaiset ja niiden järjestä-

Kun jasmiinit kukkivat Emma Hyyrisen puutarhassa

Mieleni tekisi kirjoittaa kaunistaa, tunnelmallista ja iloista, mutta taas on muistoista tullut esille haikaa sukutarina. Ei sitä aikoinaan edes huomannut miten haikaa se oli. Nyt kun on vanha ja tuntee paremmin elämän oudot käänteet, niin täytyy ihmetellä maailman menoa ja ihmisten kohtaloita sen pyörteisessä.

Kun otin tuon kuvan Emmasta ja pikku Airi-tyttärestäni oli mitä ihanin kesäpäivä 1935. Ihailimme Emman puutarhan rehevää kauneutta. Jasmiinit olivat parhaassa loistossaan ja tuoksullaan täyttivät ympäristönsä. Pikku Airikin oli yhtä innoissaan kuin mekin, Emma ja minä. Elämä tuntui sillä hetkellä niin kestävältä, niin ikuiselta, ettei tullut mieleenkään ajatus kaiken katoavaisuudesta. Oli kuin nelistävä aika olisi pysähtynyt, kun loikoilimme nurmikolla jasmiinien juurella ja katseemme

seurasi kukkien välistä cumulus-pilvien pehmeyttä kesän sinisellä taivaalla.

Monet olivat olleet Emman vaiheet ennenkuin oli sijoittunut tähän paratiisiinsa.



Hyyrisen Simon talo komeine ulkorakennuksineen oli kylän parhaita. Pellot hyvät, metsät myös. Lapset: kolme tytärtä ja kaksi poikaa; terveitä ja pulskia. Kaik-

minen, tuona ensimmäisenä muistamani pula-aikana, vaati paljon erikoistoimia ja olivat vaikeasti toteutettavissa. Niitä vasten oli isäni tehtävä varta vasten matkasta Viipuriin, jossa maalaistuotteilla vaihtamalla onnistui saamaan sen mitä omavaraistalouden tuotteiden lisäksi pidoissa tarvittiin. Oikea vehnäpulla sittenkin puutui, sen korvikkeena kahvin kera oli jotain tummahkoa leivonnaista.

Talvi näytti myöskin tapansa hautajaisten aikaan. Jo aatto- eli lauantai-iltana alkoi raju lumipyry, joka tukki noin kilometrin mittaiset "kujaset" hetkessä ja aiheutti isälleni levottoman yön. Olihan aamulla varhain oltava kirkolle

menoväylä auki peltojen kautta. Hän sai olla liikkeellä hevosineen melkein läpi yön aitoja aukoen ja tien uraa tehden.

Saattoväki kokoontui tavan mukaan hautajaistaloon, josta yhteinä kulkueena matkattiin kirkolle ja hautausmaalle. Vaikka siunaus toimitettiin ennen jumalanpalvelusta, oli matkaan lähdetty niin ajoissa, että kirkolla, suntion kellon soittoa odotellessa, ehdittiin pitäjäntuvassa hetki lämmitellä ennen haudalle menoa.

Kuvitella vain voi, jäikö siinä edellisyydellä paljoakaan nukkumisaikaa, enempää talon- kuin saatoväellekään.

Jatkuu

ki oli hyvin. Sitten tuli perheen ensimmäinen suru: äiti kuoli. Simo jäi yksin lasten kanssa ja elämän täytyi jatkua. Simon olemus on tarkkaan mielessäni, koska hän autteli isääni monessa asiassa. Simo kuljetti tavaroita asemalta isäni apuna ja auttoi myös maanviljelystöissä. Hänen viimeinen palvelus vanhemmilleni oli heidän hautajaisensa Hyyrisen isossa tuvassa. Kotini oli liian synkkä paikka hautajaisiakin varten.

Vanhempieni kuoleman jälkeen en tavannut Emmaakaan ennenkuin täysi-iäkisenä. Emma ojensi ystävän käden ja oli apunani monessa asiassa.

Simon kuoleman jälkeen lapset jakoivat tilan ja talon. Emma asui sisarensa Maikin kanssa toisen kammarin puolella ja Eemeli Tyynen kanssa isossa tuvassa. Juho-veli oli jo aikaisemmin naimisiin menettään rakentanut sievän pikkutalon Viipurintien varteen. Juholla oli kaksi lasta: Veikko ja Lahja. Muistan kuin pahaa unta, että Veikolle olisi sattunut jotain ikävää. Isä Juho kuoli nuorena. Lapset jäivät hyvin pieniksi vaimonsa Maikin yksin kasvatettavaksi.

Eemeli rakensi oman talon ja aloitti yhteiselämän Vappu Inkisen kanssa. Jotain oli suhteessa virossa, kun ei koskaan vihille menneet, vaikka Vappu oli hyvä ja ahkera ihminen. Hän oli kylän parhaita ompelijoita. Monet tytöt saivat ompeluoppinsa Vapun ohjauksessa. Nyt ovat Vappu ja Eemeli poissa maallisista pulmista. Kuolema on heidät vihkinnyt.

Tyynellä oli vakava romanssi Ahlströmin pomon kanssa, muis-

Pärssisen Konepaja

35500 Korkeakoski puh. 935-81204

Valmistamme mm:

- TERÄSHALLEJA, OVIA JA IKKUNOITA
- AUTON LAVOJA YM. KULJETUSKALUSTOJA
- TRAKTORIN TYÖVÄLINEITÄ
- KORISTETAKOTOITÄ

taakseni nimi oli Lindfors. Ja kun asiasta ei Tyynen mielestä meinnannut totta tulla, niin Tyne päätti lähteä Kanadaan! — Lähtiäisetkin pidettiin ja kaikki oli kai jo valmiina matkaa varten, kun Lindforsin silmät avautuivat ja ei antanutkaan Tyynen lähteä Lännen maille, vaan korjasi hänet pois elon jyrkän teiltä. Tyynellä oli kaksi lasta, mutta kuolema vei hänet kovin nuorena. Emma suri kovasti orpojen kohtaloa ja auttoi paljon.

Avioiduttuaan Tyne möi ison tuvan kolme seinää ja Emman ja Maikin kamarit jäivät kovin oudon näköisesti töröttämään pelon aukealle. Ulkorakennuksia eläimiä varten käyttivät yhteisesti Eemelin talouden kanssa.

Maikki-sisar kuoli äkkiä ja Emma jäi yksin. Usein itsekseen ihmettelin kuinka oli mahdollista, että niin elämänhaluinen ja touhukas ihminen ei ollut perustanut perhettä. Emmallakin oli kaikei ollut elämässään romanssinsa, mutta ei hän siitä koskaan puhunut minulle. En tosin koskaan kysynytäkään, ehkä olisi kertonutkin tarinansa, jos olisin udellut.

Varhaiskevät

*Maan matto
vielä harmaa on.
Puun oksa
paljas, alaston.
Syleilee tuuli pihatietä.
Sen kosketus on tunteeton.*

*Ojentuu oksa pihapuun,
kuin käsi pyytäjän.
Se pyrkii valoon suvikuun,
taa pitkän pimeän.
Puukuoren alla karkean,
on kaipuu uuden elämän
ja kevään heräävän!*

Elsa Tuokko

Emma oli komea tyttö, luonnon-kiharaiset punertavat vaaleat hiukset, kauniit kasvot ja hyvä, voimakas vartalo. Kova oli tekemään työtäkin. Napakasti sujuivat niin miehen kuin naisenkin työt. Oli pa hänellä aikanaan oma hevonenkin.

Pettymys vastakkaisesta sukupuolesta oli täytynyt olla hyvin suuri, koska ei enää kehenkään mieheen luottanut, eikä seuraa etsinyt. Työ ja taas vain työ oli Emman ainoa päämäärä.

En seurannut tapahtumia aivan tarkkaan kuinka Falinin puutarhatalo joutui Emmalle, mutta olin iloinen, kun eräänä päivänä hän kertoi sen ostaneensa ja muutti sinne asumaan.

Töröttävät kamarit katosivat pellolta ja oli kuin ei koskaan Hyyrisen isoa taloa olisi ollutkaan. Tuulen viemää on paljon elämässä, nopeasti, alati vaihtuvia tapauksia, ilman sotaakin!

Puutarhatalossaan Emma oli onnellinen ja varmaan oli hänen haaveensa asua siinä loppuelämänsä, mutta toisin oli määrätty. Pois hänen täytyi lähteä paratiisistaan. Harvoin enää tapasin häntä. Kesäsodan jaloista hän toi porsaamme ja lehmämme vasikoi-neen hyvässä kunnossa Äänekoskelle omiensa mukana.

Oman elämän huolien keskellä en ehtinyt käydä Emmaa tervehtimässä hänen sijointipaikoillaan. Hän sai pika-asutustilan Tampereen lähistöltä, mutta en sielläkään tullut käyneeksi. Harmittaa nyt, mutta myöhäistä se nyt on... Kun muutimme tänne meren taa on kaikki jäänyt kauas menneisyyteen ja vuodet vain lentävät...

Nyt on Emma mullan alla, mutta muistojen maille olen hänen seurassaan ja jasmiiinit kukkivat ja tuoksuvat niinkuin silloin, kun kaikki oli niin hyvin.

Kl P

Kevät

*Taas kevät on kuin ennenkin
Rankinjärvelle tullut.*

*Jäät ovat rannoilta sulaneet
ja pajuissa on urvut.*

*Krookukset ja lumikellot
täydessä kukassa,
narsissit ja tulppaanit
hyvässä alussa.*

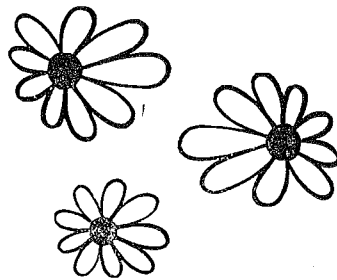
*Voitettu on talven valta
ja pian trilliumit mullan alta
nousevat riemuksemme
kukkimaan.*

*Kirkas aurinko keväinen
sai luonnon heräämään.*

*Kaunis kuutamo öinen
sai viidakot laulamaan.*

*Kevään ihanuutta ken
kyllyiksi ylistää osaakaan!*

Kl P



Kesäpesä

*Kuusen alla, alahalla,
pesäpaikka mulla on.
Lehtolinnun suvisoitto
sinne kuuluu loputon.*

*Muurahainen kuusenviertä
ketterästi kiipeää.
Koivunlehdet ovenpieltä
auringolta varjostaa.*

*Sinikellot sivummalla
soittelevat säveltä.
Tuulenpoika tuttujansa
huhuelee mäeltä.*

Elsa Tuokko

Poja mielkuuvii

Mieko uon lukent Suvanno Seutuu iha siit ast, ko se on ilmes-tynt ja Karjala lehtkii meil on tult jo monet vuuvet, ja mie en uo näht niis kirjotuksii, mitkä ois olliet miun ikäluokkain tekemii, nii mie mielessäi pääti, jot miekii yritä. Tiie, vaikk joku ois näht as-siit samal viisii, ko miul on jä-niet mielie. Sil viisii miulki on sie-luin siel Karjalas, jot miul jottai pienii tappauksii sielt olostai tul-luo mielehei. Niist mie tahtosiikii nyt vähä haastaa.

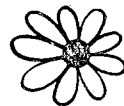
Miu äitii hastaa iha karjalaa ja issäinkii, vaik hää on joutunt sot-tii jälkee 'puhumaan suomea työnsä takia', ossaap varmast sak-kolamurtie. Sehä se miulkii ol pa-ha ens alkuu tiäl Hämmies, varsi-kii kouluaukoin. Jos miult kerra-kaa karkas karjalakiel, nii mie sai

siit irveilyi monnii päivii. Nyt mie uon vast alkant ymmärtie, milla-ne arvo on pittiä mielessää oma perinties, sehä koht männöö pois vanhoi mukan. Niiko tästkii näk-kyyp, mie en enää ossoa oikiaa murrettakkaa. Enhä mie sitä uo millokaa kirjottantkaa, huastant vua.

Myöhä ollaa niit kaks kertasii siirtolaisii. Enhä mie muista siit ensimmäisest kerrast mittii, ko mie oli sillo vast vähä toisel vuu-vel. Väli rauha ajalt mie kyll muis-ta jottai sielt täält. Myö ko oltii nii hyväyskoisii, tai mikä siin ol, jot mäntii takasii sin Kannaksel. Meilthä ol mänt läävä, sauna ja vähä talostkii. Talluo korjattii ja saunakii saatii melkie valmiiks. Mua jäi lattiaks.

Täst saunastko haastetaa, nii

Kevään kaipuu



Aikaisin leivoset lentää, keväällä Karjalaan.

Kaipuuni mun sinne entää, siellä on syntymä maa.

*Karjalan kunnaat taas kukkii, jo väriloistossaan,
kevättä Karjalan laulaa, kiurut ja kukkiva maa.*

*Vihreitten vaarojen yllä, leivoset livertää,
sain siellä syntymä kehdon, sinne mun sydämeini jää.*

Kaunis on syntymä seutu, kalliita muistot sen.

Hetkiä menneitä niitä, syömmessään säilyttelen.

::Lentää keväisin leivonen, synnyin seudulleen, palaten.

Lennä leivonen, laula riemuiten, kerro keväästä Karjalan maan::

II

Muistan ain Laatokan siinon ja Vuoksen välkkeen nään.

Kuutamon kultaista siltaa, kanssasi katsomaan jään.

Kaipuuta aikojen niiden, outo ei ymmärtää voi.

Kuuntelen ääniä menneen, muistojen säveleet soi.

Siellä koin syttyvän lemmen ja ensi suudelman.

Tunsin jo alkaneen onnen, sinut kun omaksein sain.

Silmäni suljen ja saavun, hetkeksi Karjalaan.

Kultaisen nuoruuden maille, haaveissain palata saan.

::Särkyy haave tää, kaipuu jää, kaunis muisto vain, lämmittää.

Synnyin seutuni, olen luonasi, olet aina mun sydämessäni::

Onni Pulakka

mie hämäästä muistan sen, ko mie putosi lauteilt seinä ja lauteihevälis. Miu kielein jäi hampahii välillä, mie niät jäin riippumaa lankkuloi ja seinä rakkoo leuvas-tain. Vielkii miun kielessäin on suur arp.

Kyll miul on paljo muutakii jäänt mielehein sielt olost, mutt ne on muistikuvvii sielt täält, eikä minkialaises tapahtumie järestykses.

Sellaseenkii mie muistan, ko myö serkkui, Ilkan, kans istuttii häne kottiis kohal oikei suuret ki-vel ja meil ol viis pennii rahhaa ja myö seisatettii kaik hevosmiehet. Myös tahottii ostaa hei hevosies sil vielpennil. Eihä niit hevosii siin hiljasel tiel montaa mänt, joku Koveroja myllys kävi-jä. Mut myö tehti kauppoi koko päivä.

Mut siithä ne meijä konstit al-koitkii, ko myö saatii katsuo suu-rii poikii leikkilöi. Siin ol miun veljein ja häne kavereiis. Mie muis-tan, ko suuret pojat olliit löytäniit kiväripatruunoi. Hyö keksiitki ni-he laukasuu iha oma konstiis. Hyö tekkiit meijä sauna nurkal nau-loist sellast koukut, mihi se pauku ja toiset koukut naulapäist keppii vart. Sill hyö iskiit siihe nallii nurka takant. Luot män met-sää ja hylsy toisie suuntaa.

Sit suuret pojat olliit löytäniit metsäst kamiinan ja hyö tekkiitki korsun mei mummo kuuse al. Se kuus ol sellane suur, levvii oksane pello ja metsä rajas, muantie vie-res. Siin ol pitkät rippuoksat ja siihe ol hyvä tehä korsu. Myö pie-net pojatkii saatii männä sin ain välillä. Sit käi kuitekii sillee, jot yhten märkän päivän, ko sitä kor-suu ol lämmitetty koko päivä, se jo kokonaa kuivettunt korsu sytty-kii palamua, ja koko kuus. Onneks oksat kuitekii olliit nii märkii, jot koko kuus ei palant, alimmaist oksat vua.

Kerra suuret pojat olliit löy-

täniet Helena-täti metsäst variksepesä. Hyö tahtoit sielt poikasi. Myö pienetkii oltii matkas, ko hyö tekkiit pitkii tikarappuloi, jot hyö voisiit piässä niihi ensimmäisii oksii ja voisiit kavuta sin pesäl. Mut eihä hyö nii pitkii saaniet niist riu'uist. Variksepojat jäi sil kertaa, mut seuraavan päivän hyö ottiit kirvie ja lähtiit täti metsiä, ja myö pienet hei peräs. Siin ol miu lisäks serkkuin Ilkka ja pikkuveljein Seppo. Se ol meijä sakki sellane, jot mie ja Ilkka vietii meijä välis Seppuo käsist, hää ko ol meitä kaks ja puol vuotta nuoremp. No suuret pojat käivät hakkaamaa petäjää nuri. Koko päivä se siin män. Sit ko se suur petäjä män rusaht nuri, nii siin män täti puu ja variksepojat.

Näist oppiloistha myö pienetkii saatii ommii ajatuksii. — Myö oltii vissii varastettu pitskoi jostakii ja mäntii kolmisii mei hakkaa ja sytytetii tul. Koht ol koko suosaareke tules ja myös ei osattu muuta tehdä ko männä karkuu. Se olkii vaikaa, ko pien Seppo pit vettiä lotonaa mei välis siel risukos. Eihä hää piäst jouksemaa lyhvil jaloillias. Äit ja isosiskoin siunailiit kartanol. — Isähä ol sillo sotareissuil. — Myö mäntii iha maantie yl täti metsää ast piiluo ja tultuu kottii vast illal. Eihä se tul piäst kaikeks onneks laajalt leviämmää, se ko ol suo keskel ja miu siskoin män sammuttammua sitä täyvel pesuvaallisel !!!

Sellaseenkii mie muistan, ko meil ol sotilaita korttieris yhes huonees. Tais heitä vissii lähelt kymmenää olla. Siel ol yks sellane nuor iloluontone mies, ja hää tah-to iltasii istuu mei puolel. Hää ol hyvä laulamua ja rämpyttel samal lutikkarännälii. Hää ol hyvä karttaamua ja tahto tehä sitä ain, ko sitä vua ol. Kerra hää otti miut mukkaa lähtiessä ampumaa sittanärhi konepistoolil. Mie sain-

KULTAHÄÄT

Kultahäitään viettävät 5. 3. 1978 Alma os. Karppanen ja Iivari Ku-parinen Hinnerjoella. Heidän kotikylänsä oli Sakkolan Petäjäjärvi.

VEIKKO SOKURA

Erikois-
hammasteknikko

TAMPERE

Mäkipääkatu 39—41 II kerros
Puh. 56 615

HOVIKYLÄN KYLÄPÄIVÄT

on Arvo Hartikaisella kesäkuun 4. päivänä 1978 Vesilahden Rautialassa.

kii ampuu ensimmäiseks, ja viimoi-seks se jäikii. Eihä se osunt, ko mie olin sillo vast siin neljä vuove ikäne.

Niiko mie alus haastoin, mie uon täs kertont, millasii mielkuv-vii miul on sielt Kannakselt. Miu tarinain ei mäne mitenkää aja-tai muus järjestykses. Ne on vua sielt täält. Onha miul mielessäin lis-sääki, mut ko ne liittyyt uutee evakkoretkie ja siit iellie, nii mie haasta niist toisel kertaa.

Matti Kuuppo

KUOLLEITA

Liisa Loponen os. Kallonen syntyi 5. 5. 1892 Sakkolassa, kuoli 4. 2 1978 Punkalaitumella. Entinen kotikylä oli Sakkolan Arkuntanhua.

Johan Adolf (Jukka) Tanner syntyi 28. 12 1899 Sakkolassa, kuoli 17. 3 1978 Tampereen keskussairaalaassa.

Amalia Kaasalainen os. Roininen syntyi 16. 2 1900 Sakkolassa, kuoli 2. 3 1978 Tampereen Marjatan sairaalassa. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Pannusaari.

Albert Meskanen syntyi 27. 12 1901 Sakkolassa, kuoli 28. 1 1978 Punkalaitumella. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Haparainen.

Pentti Pulakka synt. 10. 7 1924 Sakkolassa, kuoli 12. 3 1978 kotonaan Urjalan Kehrolla. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Arkuntanhua.

Otto Savinen synt. 9. 4 1928 Sakkolassa, kuoli 19. 2 1978 Kau-niaisissa.

Osastonhoitaja Anselmi Nas-kali synt. 15. 12 1928 Sakkolas-sa, nukkui pois 25. 3 1978 Punka-laitumella. Siunaus toimitettiin 4. 4 1978 Punkalaitumen kirkossa.

Hän oli syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa Maria ja Antti Nas-kalin nuorimpana lapsena.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

80 VUOTTA täytti 14. 2 1978 Ida Karvonen os. Vallittu Lempäälän Moisiossa. Hän on syntynyt Valkjärvellä ja viimeinen kotikylä oli Sakkolan Petäjäjärvi. Petäjärvellä hän toimi mm. osuskassan tilintarkastajana ja mm. osuuskunnan isännöitsijänä. Kiviniemessä hän oli Sakkolan osuuskau-paan kirjanpitäjänä. Oli mukana lottatyössä.

80 VUOTTA täytti 27. 2 1978 Hilja Helena Hinkkanen os. Ihalainen Kiikassa. Hän on syntynyt Sakkolan Purpuassa, mutta avioliiton solmittuaan hänen entinen kotikylänsä oli Vpl Pyhäjärven Larjavan kylä.

75 VUOTTA täytti 2. 5 1978 Li-da Heikkonen os. Viili Pirkkalassa. Hän on syntynyt Metsäpirtissä. Entinen kotipaikka oli Sakkolan Viiksanlahti.

70 VUOTTA täytti 5. 3 1978 Aapo Lemetti Lempäälässä.

Hänen ent. kotipaikkansa oli Sakkolan Petäjäjärvi. Hän harrasti nuoruudessaan yleisurheilua ja pyöräilyä.

70 VUOTTA täytti 22. 4 1978 Taimi Ryypö os. Viskari Tampereen Ruskossa. Hän on syntynyt Jääskessä ja entinen kotikylä Sakkolassa oli Petäjäjärvi. Hänen harrastuksenaan on ollut seuratoiminta, lausunta ja laulu.

60 VUOTTA täytti 16. 1 1978 Tellervo Lius os. Suurpää Pirkkalassa. Entinen kotikylä oli Sakkolan Viiksanlahti. Hän on kirjoittanut muistelmia lehtemme.

60 VUOTTA täyttää 22. 5 1978 Liisa Karonen os. Laamanen Tampereen Ruskossa. Hänen entinen Kotikylänsä oli Sakkolan Sipilänmäki. Hän on osallistunut lotta- ja marittatoimintaan, sekä nuorisoseuran ja urheiluseuran toimintoihin.

50 VUOTTA täyttivät aviopari Aira os. Nuora ja Aarre Leppä-nen Lempäälän Kuivaspäässä, Aarne 8. 11 1977 ja Aira 7. 3 1978. He ovat molemmat syntyneet Sakkolan Haparaisissa ja kasvaneet maalaishuoneissa. Nyt he viljelevät omistamaansa tilaa kaikella tarmokkuudella Lempäälän Kuivaspäässä. Heidän harrastuksenaan oli nuorena tanhuaminen ja olivat siinä tanhujoukkueessa joka voitti Etelä-Karjalan maakuntamestaruuden. Merkkipäiviään he viettivät kotonaan lähimpien omaisten ja naapurien seurassa.

50 VUOTTA täytti 25. 11 1977 kirvesmies Matti Valtonen Lempäälässä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolassa Haitermä. Nykyisin hän asuu Lempäälän Hulaudessa ja on todella pysyvä kirvesmies, eikä mikään ”kolmen konstin timpermanni”.

50 VUOTTA täytti 29. 3 1978 Maija Pauni os. Kelo Pirkkalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Karhola.

Toimituksen tuoli

Olen postittanut tilillepanokortteja kasvavalla innolla ja kun tämä numero on luettavissa niin kaikki 800 korttia on toivottavasti saapuneet tarkoitettuun kohteeseen. Toivon jokaisen kortin saaneen suhtautuvan siihen suopeasti ja lähettävän kyseisen tilausmaksun meille. Ainakin kolmelle jo tilausmaksun maksaneelle on mennyt vahingossa tilillepanokortti, tämä on tietysti valitettavaa ja anteeksi pyydettyä virhe, joka ei maksua edellytä. Muutama kortti ja maksusuoritus ovat



sivuuttaneet toisensa postissa ja tätä tapahtuu aina, eikä liene täy-

sin vältettävissä myöhemminkään. Koko lehden ilmestyminen on suuresti riippuvainen tilausmaksuista, eikä varaa olisi menettää ainuttakaan tilaajaamme.

Olen nyt katkaissut muutaman kymmentä pois nukkuneiden tilausta, mutta toivon, että nekin tilaukset tulisivat meille takaisin. Näin on suuressa määrin tapahtunutkin. Josta lämpöiset kiitokset!

Siirrytään kevätaiheisiin.

Kevät tulee kyllä keikkuen, kun kerkiää. Tänään on pääsiäispäivä ja sataa lunta taivaan täydeltä, mutta kun pääsiäinen on nyt hyvin aikaisin, maaliskuussa ei ole hätää ajatella myöhäistä kevättä,

sillä ilmatieteilijät pitävät kevään lähestymistä aivan normaalina ilman lämpötilan ja lumimäärän suhteen.

Rovasti Laurila kertoi kevään tulosta Sakkolaan ja ihmetteli laulintujen runsautta. Oli meillä visertäjiä ehkä lajirikkaammin kuin täällä Länsi-Suomessa ja tämän aiheutti maiseman vaihtelu. Olihan n. 100 km järvenrantaa, lehtomaita ja kangasmaita sopivasti lomittain, reheviä jokien rantamia ja ravinnoista rikkaita viljapeltoja.

Tämä petäjä metsien ja lehtojen vuorottelu antoi mahdollisuuden tavattoman tiheän käkilintukan pesintään ja ruokailuun. Käet etsii ruokansa männiköistä, mutta poikaset hautovat pikkulinnut pe-

sivät lehdoissa ja tällaisessa maisemassa ei 100 linnun kukkukonsertti ollut saavuttamaton. Kun käkeä yllytti ihminen, kukkumalla piilossa, uroskäki saapui siivet riippuen useammalta suunnalta karkoittamaan kilpailijaa pois valtaamaltaan reviiriltä, mutta petoksen huomattuaan jatkoi matkaa ja "kiriöi" mennessään.

Kotikylästä karkoituksen jälkeen en ole kertaakaan kuullut Kuhankeittäjän viheltelyä, enkä kehrääjälinnun hyrinää. Molemmat lintulajit oli hyvin yleiset ja runsaslukuiset kannat levinneet kaikkialle Sakkolan maisemaa.

Kottaraisia oli pari vuotta sitten runsaasti koko maassa, mutta viimeiset kylmät kevääet ovat kovasti harventaneet lintukantaa. Kottarainen, "mieskottarainen", laulaa aina pesän lähellä, mutta sellaiseen konserttiin kuin kotipihassani keväisin linnut innostuvat vasta sitten, kun niillä pesäkoivujen lisäksi on erityinen laulupuu ja tähän erikoislauleluun kelpaa vain haapa ja tervaleppä, koska niissä on tukevat oksat jotka taipumatta kestävät samalla oksalla rivissä laulelun ja vaimot kuuntelemassa vieressä!

Kun kotini haapapuun latvassa lauleli n. 30 "konserttimeistaria" ja tätä iltaisin säesti 2 km päässä tulviva koski, silloin tunsin sisimmässään jokainen elämän jälleen tulleen kevääseen, toiveitten aikaan. Jossa taustamusiikin järjestivät petäjien tukeissa latvaosissa teerikukkojen pulputtava soitto.

Kun tähän lisätään keväinen kymmenien kuovien huilujen soitto ja lähes joka hehtaarilla leluttelevat "tuulen kääntäjät" oli musiikki- ja silmänruokatarpeemme luonnon puolesta kiitettävät.

Nämä oli kevät- ja kesälintuja, mutta myös syksyisen luonnon elävöittivät lentoon tuiskahtavat

"tuppelit" ja runsaslukuiset hippiäisparvet männikössä.

Nämä siivekkäät ystävämme ilahduttivat meitä laulullaan ja sirolla esiintymisellään. Silti viihdyisät kaverit kesäisin olivat myös "puuket" ja "s-sonnikkaiset". Kun "sonnikkaisen" rakkauden hurmassa illan hämärässä pamautti toisia kuhertavaisia päin poskea, niin sekin tuntui asiaan kuululta ja rattoisalta kesäiseen iltaan liittyvänä huvituksena. Ja "puuke" kun tarrasi parhaaseen pehmeeseen niin siitä olikin ratto runsaaksi viikoksi!

Eikä näitä huvittajia ole joka kylässä!

Millaiset muistot on syksyisen polun vierellä loistavista kiiltomatojen valoista, joita en myöskään ole tavannut sitten kun kerran kotoani lähdin? Tähän kysymykseen voinee jokainen lukija itse parhaimmin vastata.

Hyväksi lopuksi pari juttua lisää "Ämmälän Antista".

Isoisäni ja "Varpaan Ukko" olivat avioliiton kautta sukulaisia ja molemmat kävivät persoonallista ukosta!

Tapahtui, että Ukko Varvas toi Antille turkkitarpeet neulottavaksi matkaturkiksi, mutta jostain ihmeen oikusta nahkojen joukkoon oli joutunut vanha karvareuhka. Antti alkoi turkin suunnittelun kymmeniä kertoja ja lajittelee lampaannahkat tarpeen mukaan kunnes aina kohtasi saman karvahatun ja turkintekijä raivostui: Mitä teä tääl tekkyö? Mihi, sen h-tii teä pitäis laittaa?.. Ukko äyski ja menosi ja aina aloitus pysähtyi tähän samaan karvahattuun, koska sille ei löytynyt sijaa turkkitarpeisiin. — Kumpasiksi, että kellään ei juolahtanut mieleen heittää koko reuhka jokisikin aikaa piiloon. Nyt lopulta

Pojan elämää

(jatkoo)

Siihen aikaan kesäisin liikuskelin kulkuriksi sanottuja miehiä, jotka tekivät leipänsä edestä töitä taloissa. Meillä oli tilapäistyömiehenä Heikki. Hän nukkui kesällä heinien päällä ladossa ja talvella äiti toi tupaan puhtaita lattiamattoja vuoteeksi. Tähän Heikki lisäsi laittoja kaupasta tuomansa puhtaan paperin päälle.

Heikki oli syvästi uskonnollinen ja aina työn lomassa piti polvirukouksia. Jos hän rukoili kesällä puumetsässä, niin rukoillessa oli kirves sivulla maassa. Tälöin minä aina hiivin lähelle ja ihmettelin sitä, että mistä hän ne sanat löytää, sillä hänen rukouksensa kestivät kolmekin tuntia. Katse oli kohotettuna taivasta kohti ja kyynelvet virtasivat vuolaasti rukouksen aikana. Hänen katseensa oli kirkastettu ikään-

kävi niin, että Matti Varpaan oli haettava turkkitarpeet takaisin samassa käärössä kuin oli ne tuonutkin.

Kun Sakkolaan tuli kirkolle apteekki, meni isoisäni tietysti tutustumaan tähän ihmeeseen, mistä kuului tarvittavia lääkkeitä olevan myytävänä. Apteekkari kysyi Antilta, että mitä lääkettä pitäisi? Antti taas vimmastu vastaan: — Mistä mie sen tiijän mitä mie tulen tarvitsemmoa, ko en uo ikännäi (80 vuotta) mitteä lääkettä tarvint. Et sie uo itse aptiekkari? Siul kuuluu tietää mitä terve tai "läsivä" ukko tulluo elämäs tarvitsemmoa!

Muistitiedon mukaan terveelle miehelle annettiin jotain tarpeellista lääkettä vastaista "läksimistä" varten.

kuin valonheittäjän valaisemana ja hän puhui selkeällä äänellä. Rukousheki oli kuin vuorisaarnaa, eikä minulle tullut hetkeksikään mieltä pilkata tai nauraa.

Vanhempana olen usein ajatellut, että osaisimpa minäkin sellaisen rukoilemisen taidon kuin Heikki.

Joulukirkkoon Heikki lähti aina jo kello 2 yöllä jalkaisin kulkien, sillä matkaa tuli 17 kilometriä kirkolle.

Äiti oli Heikin kanssa usein "so-tajalalla" leivästä! Jos äiti kysyi: — Mitataanko Heikille leipää, niin Heikin vastaus oli aina: — Ei ole nyt nälkä! Koska Heikki lähti aina syöntiaikana naapuritaloihin "puistamaan" ruokaa, jossa hänen pyyntönsä oli aina näin kuuluva: — Liikenisikö emännältä pikkiriikkisen leipää ja piimää?

Heikki oli mieluummin pari päivää syömättä kuin osti rahalla ruokaa.

Hän puhui ja ajatteli aina ääneen ja kun hiljaa kulki perässä niin tiesi kaikki Heikin suunnitelmat. Kerran satuin kuulemaan kun Heikki "ynnäsi" tienistäänsä. Isä oli maksanut tilin.

— Aha, nyt ei akka tiijä mitää! Juho anto paljo enempi ja laski yhteen: kuus-sataa-kaksikymmentä-viisi.

Sellainen kulkuri oli Heikki.

Toinen kulkuri oli Juho, joka teki töitä, keräsi käpyjä ja oli lisäksiksi keksijä.

Meillä oli Juhon kanssa väitteilyn aiheena "millin pyssy" johon tehtiin kolmen tuuman naulasta kuti. Minä yritin inttää, ettei kolmen tuuman kuti millään mahdu

millin piippuun, mutta Juho selitti, että siinä on sellainen vieteri joka kyllä painaa! Minun oli annettava periksi.

Kun Juho keräsi käpyjä, niin tietysti hän oli aina käpysäkin kanssa pudonnut puusta ja minä aina ihmettelin, että missä niin iso puu voi aina kasvaa?

Kolmas tilapäinen työläinen oli Mikko. Hän asui monesti setäni Aapron luona ja lauloi oman laulunsa: — Emäntä Annilla siitä on hoppu, et Alma on joskus vaarassa! Tuohon sanon: Stop! Ja mun lempeni loppu! En aio Almaa kosia. Alma on suuri huijari. Vihelisi pitkään ja lauleli. Minä Mikko en aio kosia. Vieköön Viskari hänet vaan.

Lisäksi hän lauloi paljon, jopa Helsingin asuntopulastakin:

— On Helsingis yks hullu puol, siel asunnost on kova huol, siel kulkija-mies ei paikkaa saa, mis voisi levähtää...

Tämä oli tavattoman pitkä lurius, luultavasti A. Tannerin kupletti, joten oli oikeastaan ihme, että Mikko sen osasi ulkoa laulaa värssy värssyiltä.

Kaikkein parhaimmat laulut Mikko lauloi minulle metsässä kahdestaan, koska niitä ei voinut yleisellä paikalla esittää...

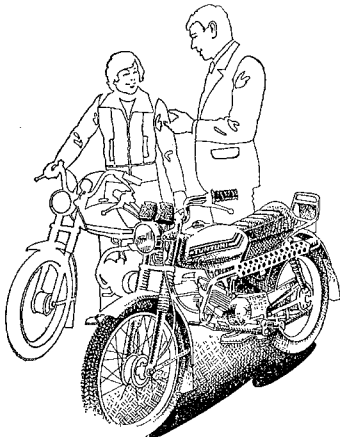
Mikko lauloi myös Kahvila Römilässä, jossa sotilaat kiitokseksi pistivät hatun kiertämään.

Oli toinenkin pikku-veitikka, hyvin partainen mies Maailman-Mikko. Hän oli joukosta kaikkein vähäpätöisin. Keitteli joskus kahdesti kirkastettuaakin. Maailman-Mikko paini aina minun kanssani kun olimme hyvin tasaväkisiä ja heinäpellolla oli painimattoa kerakseen. Mikon vaatteissa oli tietysti oma perustuoksunsa, mutta Mikko oli sopuisa kaveri ja tykkäsi pojista.

jatkuu

**Paras kääntäjä
mopediasiantuntijan
puoleen**

**Tunturi on vaihdossa
kovaa valuuttaa**



Vaihda vanha mopedisi edullisesti uuteen asiantuntijan avulla. Tutustu meillä tuliterään Tunturi-mopedien valikoimaan. On Sport, on Start, on Maxi ja Automat.

**Suosittu
suomalainen**

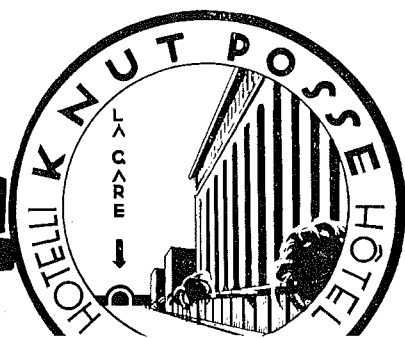


Lempäälän Pyörä



Eka Karppanen:

Nuorukaisena Knut Posse jäljillä



LÄHIN TYÖTOVERINI

osa 3

Pääsisäänkäytävän porraspielessä sijaitsi pieni kioski, josta sai ostaa lehtiä, tupakkaa, makeisia ym. Kioskin pitäjä toimi samalla hotellin alavahtimestarina, hotellivieraiden vastaanottajana ja opastajana. Hissipoika oli ketjun toinen lenkki ja portieri viidennessä kerroksessa kolmas. Kioskin asiakaskunta koostui suurimmalta osin hotellivieraista ja heidän palvelmisekseen se lähinnä oli tarkoitettu. Mutta myös muut talossa asioivat käyttivät hyväkseen sen palveluja — useat tosin vain neuvonnan osalta — ja osa asiakkaita tuli kadulta. Vahtimestarin palveluksessa hotellivieraista kioskiasiakkaat joutuivat odottamaan. Kun hän kävi ruokailemassa, hoitamassa tavarahankintoja tai muilla asioilla, hissipoika hoiti kioskipalveluja mikäli ehti. Hänen joutuessaan hissinajoon oli kioski visusti lukittava.

Vastaavasti vahtimestari tuurasi hissipoikaa tämän joskus joutuessa poistumaan työpaikaltaan, sillä hississä oli aina oltava kuljettaja.

Oli myös yövahtimestari, jonka lepolaveri sijaitsi samassa kioski- ja joka öiseen aikaan joutui myös kuljettamaan hissiä. Ennen hissipojan viimeisen työvuoron päättymistä joutui hän ja yövahtimestari jonkin aikaa myös toimimaan läheisinä työtovereina.

Tällaiseksi yövahtimestari-työtoveriksi olin saanut noin 30-vuotiaan Kustaa Adolf Kurjen, jonka hobbyna niimikään tuntui olevan kieltenopiskelu. Hän oli vastikään palannut Neuvostoliitosta ja osasi niinollen hyvin venäjää sekä myös ranskaa. Nyt halusi hän oppia lisäksi samoja kieliä kuin minäkin, ruotsia, saksaa, englantia. Harjoittelimme keskenämme ja kävimme yhteisillä kielitunneillakin. Näihin kieliharrastuksiin liittyy seuraavakin kuvaus:

Toimitalon toisessa kerroksessa sijaitsi saksalaisen parturimestarin Leonard Leipzigin parturiliike. Jouduin toisinaan välittämään mestari Leipzigin asiakaskäyntejä ylös hotellihuoneisiin ja kävi keskustelumme tavallisesti ruotsin- tai saksankielellä. Vaikka kyllä hän suomeakin osasi yhtä hyvin kuin minä muita kieliä.

Parturimestari Leipzig, jolla oli asunto Linnansillan korvassa Kantapäänkujalla, tarjosi vuokralle yhden huoneistaan. Muutimme Kurjen kanssa asumaan tuohon korkealla sijaitsevaan kulmahuoneeseen, jonka ikkunoista aukeni loistava näköala yli Päävartion Viipurin linnalle sekä toisaalle Tervaniemen suuntaan. Heti alkuun sovimme isäntäväen kanssa, että kaiken puheen ja keskustelun tulee käydä yksinomaan ruotsinkielellä. Myöhemmin, kun se jo al-

koi jotenkin sujua, muutimme kotikieleksi saksan. Erillisessä huoneessaan niimikään alivuokralaisena asuva vähän varttuneempi mieshenkilö oli kytketty samojen kielisääntöjen piiriin. Kun meitä asui huoneistossa neljä eri-ikäistä miestä, saimme uudet kotikielemme mukaiset, vuodenanikoja esittävät imet. Minä olin Herr Frühling, Kurki oli Herr Sommer, vanhempi vuokralainen Herr Herbst ja jo valkeatukkainen isäntä Herr Winter.

Tuosta Kustaa Adolf Kurjesta vielä. Hän kertoi käyneensä Neuvostoliitossa politrukkikoulunkin ja toimineensa siellä miliisinä, mutta onnistuttuaan palaamaan Suomeen oli täysin muuttanut käsityksensä sikäläisestä komennosta. Kyllä täällä oli sentään toista! Sanojensa vakuudeksi kaivoi hän taskuistaan kourallisen venäläisiä rintamerkkejä ja kokardeja ja kun olin niitä jonkinaikaa katsellut, heitti ne tuhkan sekaan uuniin. En tiedä onkiko ne sieltä myöhemmin takaisin.

Hän innostui myös liittymään Suojeluskuntaan ja sai minutkin, huonetoiverinsa mukaan. Minulla kun oli asevelvollisuus vielä edessäpäin ja olin kuullut, että suojeluskuntalainen menestyy armeijas- sa toisia paremmin. Yksissä harjoituksissa käytyäni totesin, että touhu ei sovi yhteen työvuorojeni

kanssa eikä varmaankaan ole soveliasta säilytellä kivääriä ja sotilaspukea siviiliasunnon vaatekaapissa. Kun lisäksi näytti muutenkin olevan harrastuksia enemmän kuin niille aikaa, palautin varusteet jo kuukauden sisällä. Kurjella sensijaan oli yötyönsä ja päivät vapaat, sotikoon hän.

Joka kerta, kun madame Kollontay asui Knut Possessa, keskusteli Kurki hänen kanssaan pitkät tovit. Ja näyttihän se luonnolliseltakin, kun pääsi käyttämään venäjän- taitoaan oikein venäläisen kanssa.

Kerranpa sitten kevään tullen Kurki otti pestin Ranskaan seilaavaan rahtilaivaan. Sieltä, Bordeaux'sta lähetti hän hotellin lähelle Ossi Pitkäselle pitkän kirjeen — täyttä kommunistipropagandaa — kaikki suomalainen oli leimattu arvottomaksi ja halveksittavaksi. Varsin isänmaallisena tunnettu hotellinportieri Salonius oli kirjeestä kerrassaan järkyttynyt. Sanoi, että jos Kurki vielä joskus tohtii tulla takaisin, ei hänellä ainakaan Knut Posseen olemista. Kävin näyttämässä kirjettä myös sk-piirin esikunnassa, — että näin ajattelee nykyisin entinen innokas suojeluskuntalainen. Lupasivat esittää Ranskan viranomaisille kyselyn Kurjesta, mutta sen koommin en asiasta kuullut — lieene unohdettu kaikilla tahoilla.

Parin vuoden kulutta palasi Kurki kuitenkin takaisin Viipu-

riin — ja kun Knut Possen kioski- vahtimestarin paikka sattui olemaan sopivasti vapaana, sai sen Kurki itseoikeutetuna entisenä työntekijänä. Jopa portieri Salenius oli unohtanut tai väärinkäsittänyt kahden vuoden takaisen Kurjen kirjoittaman kirjeen.

Elettiin syksyä 1933. Madame Kallotayn jälleen asuessa hotellissa, käytiin hänen ja Kurjen kesken pitkiä, kenties strategisia keskusteluja, nyt Kurjen kioskiin sulkeutuneina. Kurki näytti myös maailmalla oltuaan muuttuneen entistä ”hummaavam- maiseksi”. Joissakin emännän tehtävissä Suomen Pankissa toimi hänen suuri ihastuksensa, ”mamman kiltti kahupää”, kuten hän tapasi nimittää ystävätärtään,

jonka kanssa sanoi öitään viettävän.

Syyskuussa menin suorittamaan asepalvelusta upo-uuteen aselajiin Liikkuvaan Ilmatorjuntapatteriin, jonka sijoituspaikka alkuaan oli Neitsytniemellä KTR 2:n kasarmi. Alokasajan jälkeen ensimmäisellä kaupunkikäynnilläni, poikkesin näyttäytymässä entisessä työpaikassani. Sieltä lähdettyäni tarjosi Kurki minulle kioskistaan pikku sikaarin, jonka vähän poltettuani sammutin ja pistin taskuun, että olisi näyttää vielä kavereillekin. Noin sata metriä kuljettuani tunsin pohjettani kummasti lämmittävän ja samassa totesinkin sikaarin ruvenneen jälleen kytämään manttelin taskussa, missä olikin jo reikä, samoin manttelin vuorissa ja asetakissa. Kenenkään huomaamatta sain aikaa myöten vauriot korjatuksi huomaamattomiksi.

Tullessani kerran iltalomalla käymään Knut Posessa sain kuulla kummiä. Kurki oli illalla ollut jälleen hummaamassa ja puolen yön aikaan palannut taksiautolla hakemaan kioskistaan tavaroita juhlapaikkaansa, kaikki parhaat savukkeet, sikaarit ja makeiset. Se olikin viimeinen kerta, kun hänet nähtiin. Kuulla saatiin sitä enemmän. Suomen Pankin holvista oli yöllä kadonnut joitakin salaisia asiakirjoja ja jossain Pohjois-Suomen ammustehtaassa, Lapualla kai — oli tehty sabotaasia ja olikohan peräti murhakin.

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMALAMME

ja

MYYMALAAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

MAASEUTUVÄKI



Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Vuosikokouksia

Punkalaitumen Karjalaiset ry:n vuosikokous pidettiin 12.2.1978 Punkaltumella Aarne Ruuskasella.

Kokous alettiin Karjalaisten laululla, minkä jälkeen seuran pj. Soini Patja avasi kokouksen ja lausui seuran jäsenet tervetulleeksi vuosikokoukseen. Hän johti puhetta myös kokouksessa ja sihteerinä oli Toivo Ukkonen.

Esitetystä vuosikertomuksesta ilmeni, että kertomusvuoden aika-

Kaikki tämä samana yönä kun Kustaa Adolf Kurki katosi.

Vähän toistakymmentä vuotta myöhemmin, kun talvisota oli jo kunniakkaasti taakseenjäänyt ja jatkosotakin päättynyt vähemmän kunniakkaaseen rauhaan, kun Neuvostoliiton valvontakomissio asutti Helsingissä hotelli Tornia, sain viimeksi kuulla Kustaa Adolf Kurjesta. Hänen ja minun yhteinen Viipurinaikainen kaveri Meren Rudi kertoi olleensa silminnäkijänä, kun keskellä Helsingin Mannerheimintieellä täysin miehitetty valvontakomission auto oli ajotieltä poiketen ajanut kukkaistutuksille ja raitiovaunun raiteille. Autosta purkautuvien neuvostoupseerien joukosta oli Meri ehtinyt tunnistaa luultavasti everstin arvoisen Kustaa Adolf Kurjen. Ilmeisesti tunnistaminen oli molemminpuolinen, sillä ennenkuin Rudi pääsi ympärillä tungeksivien ihmisten ohitse autolle, oli Kurki sieltä visusti kadonnut. Minkähänlainen keskustelu olisi-kaan käyty, jos kaverukset olisivat päässeet kasvotusten — ja miten siihen olisivat suhtautuneet Kurjun upseeritoverit???

na oli suurempia tapahtumia 30-vuotisjuhlat, jotka pidettiin 13 p.v. marraskuuta 1977 kirkolla ja seurakuntatalossa.

Vuosikertomus ja tilit hyväksyttiin. Jäsenmaksuksi vahvistettiin entinen 2 mk ja jäseneltä, ainaisjäsenmaksun ollessa 10 markkaa.

Toimintasuunnitelma hyväksyttiin ja kehoitettiin kaikkia keräämään muistelmia vanhoista asioista. Talousarvio kuluvalle vuodelle hyväksyttiin johtokunnan esittämässä muodossa.

Erovuoraiset jäsenet johtokuntaan valittiin seuraavasti: Mikko Korkka ja Soini Patja valittiin uudelleen. Eino Häklin tilalle valittiin Aarne Ruuskanen ja varajäsen Helga Lemmetti uudelleen.

Huvitoimikuntaan tulivat Toivo Tenkanen, Aune Tenkanen, Erkki Pärssinen, Aune Ahtiainen, Aimo Kinnari, Liisa Huuska, Rai-li Mahlamäki, Lea ja Voitto Nih-ti. Urheilutoimikuntaan valittiin Mikko Korkka, Aulis Rastas, Iivari Laulajainen, Aarne Ruuskanen, Viljo Ukkonen, Juhani Vulli, Reino Pappinen, Veikko Huuska ja Eino Patja.

Ravintolatoimikuntaan nimettiin Esteri Kylläinen, Helga Lemmetti, Saima Korkka, Emma Pärssinen, Maria Mäkelä, Tyyne Kuisma, Kaarina Patja ja Maija Kuparinen.

Raittius- ja nuorisajaostoon valittiin Mikko Korkka, Erkki Pärssinen, Viljo Ukkonen ja Aimo Kinnari. Järjestysmiehinä toimivat Iivari Laulajainen, Erkki Pärssinen, Soini Patja ja Viljo Ukkonen.

Edustajiksi Karjalan Liiton kokouksiin valittiin Toivo Tenkanen varalle Väinö Saksanen ja Varsinais-Suomen karjalaisseurojen piirin kokouksiin Soini Patja ja varalle Eino Kuisma.

Lehtien kirjeenvaihtajiksi nimettiin Mikko Korkka, Toivo Ukkonen ja Toivo Tenkanen.

Seuran ilmoitukset julkaistaan edelleen Punkalaitumen Sanomissa ja tarvittaessa myös Suvannon Seudussa ja Karjalassa.

Tarinakerho kokoontuu edelleen kerran kuukaudessa. Mahdollisista retkistä sovitaan myöhemmin.

Johtokunnan järjestäytymiskokouksessa valittiin puheenjohtajaksi edelleen Soini Patja, varapuheenjohtajaksi Toivo Tenkanen, rahastonhoitajaksi Eino Kuisma ja sihteeriksi Toivo Ukkonen.

T U

VOIKUKKAVIININ OHJE

2,28 litraa voikukkiä.

4,56 litraa vettä.

Keitetään ½ tuntia. Kukat siivilöidään. Lisätään 1,36 kg ruskeata sokeria ja keitetään niin kauan, että sokeri on lionnut. Jäähdytetään. Lisätään 3 paloiteltua sitruunaa, 2 pahtoleipää palaa. Niiden päälle ripotellaan 1 pussillinen kuivaa hiivaa. Ei sotketa.

Annetaan seista 8 päivää. Pulotetaan korkillisiin pulloihin. 3 päivän kulutta on valmista juotavaksi.

Sanovat olevan terveellistä ja hyvää!

Ohje saatu: Mrs Hulda Aapro Orrville Ont. Canada

Antti, esissälaulaja

● Jatkoa ed. numerosta

Lähestyessään Jokea hän oli jo innostunut veisaamaan virttä: Kunne kurja kulkenenkin...

Tämä sävelmä kantautui jo niityllä heinäntekoon tulleen Nuoran väen kuultavaksi. Mikon lempeä vaimo kehoitti lapsiaan: Kuunnellaan kaikki mitä virttä Antti laulaa! Kuunneltiin.

Laulaja eli omassa maailmassaan ja mieleen tulvahti vallan synnilliset ajatukset ja tämä tietysti kuvastui jo laulussa joka vaihtui yllättävän äkkiä. Uskovainen emäntä kuuli laulun: — Kuka ne naiset kutkuttaa, ko tämä poika kuoloo...

Hyi, hyi, syljeksi emäntä. Älkää lapset koskaan kuunnelko tuon syntisäkin laulua. Tuollasi laulaa. Lapset laittakaa sormet korviin! Älä siekää mies tuollasta kuuntele, ja poika viel, kerkiit sieki viel nuo huonot laulut myöhemminkin oppia.

Nyt oli kalamies voittanut laulajan, kun ruuhi oli keinumassa joen vedessä. Tämä joki oli vähän virtaava, mutta rikas kalasta. Ensimmäisessä rysässä, vaikka ei ollutkaan enää kevät, oli ankerias. Kalamies ei muistanut olla tarpeeksi varuillaan, vanhalta mieheltä kala pakeni takaisin jokeen. Ukko manasi: P-le ko petti vanhan tekijän! Ja samalla jyrähti Kesäinen ukkonen alkaen kastella kesäistä niittyä. Tästä ei ukko pelästynyt, vaan nosti toisen rysänsä vaajan ylös ja onnisti, oli kesälahna ja nousussa oleva tai-
menkin, vaikkakin vain tuollainen kiloinen kala. Tämä virkisti mieltä. Ei täs männeenkään omat kat-

tilaan! Rysä vedettiin kauas kasteiselle niitylle ja täällä löysi kala matkansa päätöksen. Nyt sopi jo mennä vaikka latoon sateenpitoon. Kala ukko uot, ihmetteli mies. Mutta nainen niiskutti: — Parempi saisit jos laulasit vain oikeita lauluja, etkä tuollasi lapsii kuulle, vaan siunasit ja kiittäisit antimista.

— Älä käy neuvomaa kala-asjas minnuu. Mie rukkoile ja kirroile justii sillo, millo mie itse mitäki tarvitsen. En ryyppää enkä polta suitsuu, mutta puhun niiko miulla mieles millonki on. Sadekuuron mentyä esissälaulaja jatkoi keventynein mielin matkaansa, mutta jostakin syystä menikin entiseen syntymäkotiinsa Simolaan.

Täällä oli veljen emäntä perheineen vastassa, mutta koska hän ei oikein ollut selvillä missä Antti-setä oikein katsoi olevansa, niin hän nosti kädet lanteilleen ja kysä: — Tiijetkos sie jot mis uot ja kukas mie sit uon? — Teä on miu entinen kottiin. Uoppa sie ämmä itse vaik turkkilaine!

Uo kuka tahojais, mie anna siel nyt neä kalat. Veljäis emäntähä mie, mut mitä siul kotonnais sanuot, jos sie jakelet kalloi sukulaissil. — Älä sie siint välitä mitteä. Mie soan kalloi just niiko mie tahon. Kyl niil koton on suolakaloi monta mottusta pyttyy suolas. Tule veljä-emäntä särpimel jos alkaa hiukuo!

Käy nyt kuiteki vähä nurmel "potsojoks", mie keitä siul jotaki syötävää. Mut et laula pahhoi laului lapsii kuulle. Tai mie nosta "uhvatal" partais seinää vaste seisomaa...

Jonkin ajan kuluttua herätettiin setä-Antti ruokailuun ja katsottiin suunta mihin hän lähtee, kun kehoitettiin lähtemään kotiin, ettei väki hätääntyisi, sillä monesti oli kotitie ollut hänelle tuntematon ja askeleet ohjautuneet harhaan. Nyt esissälaulaja käveli suoraan kotiinsa ja kehuikin kotiin päästyään. Ei uo poika nyt "huit-ras", nyt on poika omas koton! Ja meni saunaporstuvan polalle iltataunilleen. Hän oli terve ja tervettä nukuttaa aina matkan jälkeen.

Viljo Purontaa

KEVÄT

Kevät saapui kauniina jälleen, purot solisten pulppuaa. Pois väistyy talvi ja hanki ja silmuja puhkeaa.

Kevät tuulonen tuutivi puita, ei painoa lumen ja jään! Sade lämmin hellivi maata, saa nurmikon vihertämään.

Kultainen välke päivän, pois pyyhkivi huolien häivän. Riemu on lapsosten, varrella purosten.

Lintujen laulu kuorossa soi, uusi kevät ne jälleen toi. Pesänsä touhulla rakentaa, siinä poikaset hellien kasvattaa.

Pian kukkii tuomet valkoiset, nousee roudankin alta vuokkoset, kevät, nostaen katseensa ylös päin. Soi kiittäen laulumme näin!

Touko-mies peltohon kylvää, jyvät toivoen peittäen. Hän Luojaltaan kasvua toivoo, tähän uskoon luottaen.

Helvi Laaksonen

Tauno Hynnä
37550 TAMMOISIO



TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

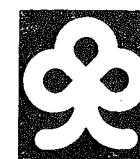
Vesilahti
puh. 931 - 739 541

Valkeakoski
puh. 937 - 41 810



VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*



Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvo - palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutulehti, ilmestyy 1978 8 kertaa vuodessa.

Tilaushinta 20 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm vakinaisista ilmoituksista alennus.

Toimituksen ja konttorin osoite 37370 Narva. Puhelin 931 - 734 843.

Postiliiketoimi TA 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspankki 37370 Narva. Käyttötilin numero 551105 4000 2770.

Vastaava toimittaja Viljo Purontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö, Helmi Uosukainen, Uuno Pulakka, Eero Koppanen ja Väinö Kekki.